

Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algılarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

An Examination of University Students' Perceptions of Gender Based on Gender

ÖZET

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarını cinsiyete göre incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki çalışmanın örneklemini bir üniversitede okuyan 282 öğrenci oluşturmuştur. "Kişisel Bilgi Formu" ve "Toplumsal Cinsiyet Algı Ölçeği" verilerin toplanmasında kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi frekans, yüzde, ortalama, Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testi kullanılarak yapılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.34±2.41'dir ve %78'i kadındır. %89.4'ünün çekirdek aile yapısı vardır ve %46.5'inin annesi ilkököl mezunudur. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algı ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması 102.00±16.82'dir. Öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile toplumsal cinsiyet algı ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır (p<0.05). Kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda daha duyarlı ve farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ile sosyal medya kanallarını takip etme ve destek olma açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Çalışmamızda, öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı olumlu bulunmuş ve genelde eşitlikçi tutumu sergiledikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet Algısı, Üniversite Öğrencileri.

ABSTRACT

This study was conducted to examine the gender perceptions of university students according to gender. The sample of this descriptive and cross-sectional study consisted of 282 students studying at a university. A "Personal Information Form" and a "Gender Perception Scale" were used to collect data. Statistical analysis of the data was performed using frequency, percentage, mean, Kruskal-Wallis test, and Mann-Whitney U test. The average age of the students was 20.34±2.41 and 78% were female. 89.4% had a nuclear family structure, and 46.5% of their mothers were primary school graduates. The average total score obtained by the students from the gender perception scale was 102.00±16.82. A significant difference was found between the gender variable of the students and their total scores on the gender perception scale (p<0.05). It was determined that female students were more sensitive and had higher levels of awareness regarding gender equality. A significant difference was found between the students' gender perception and their following and supporting social media channels. Our study found that students had a positive perception of gender and generally exhibited egalitarian attitudes.

Keywords: Gender, Gender Perception, University Students.

GİRİŞ

Kadın ve erkek olarak bireyin doğuştan beraberinde getirdiği genetik, biyolojik ve fizyolojik özellikler cinsiyeti tanımlamaktadır (Dökmen, 2012; Okan, 2024). Cinsiyet, bireyleri kadın ve erkek olarak farklılaştıran kriterlerden birisidir (Akın ve Demirel 2003; Egelioglu Cetişli ve ark., 2017).

Toplumsal cinsiyet kadına ve erkeğe sosyal olarak atfedilen normlar, roller, davranışlar ve sorumluluklardır. Toplumsal cinsiyet algısı kültürel, tarihsel ve toplumsal süreçler içerisinde şekillenmekte olup, kişilerin yaşamlarını, davranışlarını, cinsiyet algılarını ve toplumsal konularını etkilemektedir (Altınova ve Duyan 2013; Özdemir ve ark., 2019; Er, 2023). Ayrıca toplumun kadın ve erkeğe yüklediği roller, bireylerin günlük yaşantısını, aile ilişkilerini, eğitim düzeyini, çalışma yaşamını ve politik hayata katılımını önemli düzeyde etkilemekle birlikte, kadınların ve erkeklerin farklı yollar izlemesine sebep olmaktadır (Akın ve Demirel 2003; Altınova ve Duyan 2013, Gökoğlu, 2021). Kadınlara, toplumca benimsenen çocuk doğurma ve büyütme, temizlik ve yemek pişirme gibi ev işlerini yapma ve çalışma hayatında aktif olmama gibi rol ve sorumluluklar yüklenirken, erkeklere ise evin reisi olma, para kazanma ve evin geçiminden sorumlu olma gibi cinsiyete özgü roller yüklenmektedir (Zeyneloğlu ve Terzioğlu 2011; Altınova ve Duyan 2013; Daşlı, 2019; Özdemir ve ark., 2019). Bu doğrultuda, toplumsal cinsiyet

Fadime Öztan¹
Gülfer Doğan Pekince²

How to Cite This Article

Öztan, F. & Doğan Pekince, G. (2026). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algılarının Cinsiyete Göre İncelenmesi. *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) 12(4), 560-567. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19816577>

Arrival: 16 March 2026

Published: 28 April 2026

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

* Bu çalışma 27.03.2026 tarihinde 21. Y.Y. da Uluslararası Kadın Kongresinde Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü İlk ve Acil Yardım Programı, Aydın, Türkiye. ORCID: 0000-0001-8710-5435.

² Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye. ORCID: 0000-0001-8599-3897.

eşitsizliğinin temeli, küçük yaşlardan itibaren aile içerisinde atılmakta olup, toplumdaki önemli sorunlardan birini oluşturmaktadır (Altınova ve Duyan 2013; Coşkun ve ark., 2021; Okan, 2024). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile kadınlar eğitim, iş olanakları, ekonomik yetersizlik, mülkiyet edinme, insan haklarından yararlanmada yetersizlik, karar mekanizmalarına katılmama, sağlık hizmetlerine ulaşım ve yararlanmada yetersizlik gibi birçok yönde etkilenmektedir (Coşkun ve ark., 2021; Pehlivan, 2024)

Toplumsal cinsiyet algıları aile, cinsiyet ve eğitim düzeyi gibi değişkenler yoluyla farklılık göstermektedir (Akın ve Demirel 2003; Evans ve Diekmann 2009). Cinsiyet rolü bireye içinde yaşadığı toplum tarafından öğretilmekte olup, buna bağlı olarak cinsiyet algıları şekillenmektedir. Kadın ve erkek bireyler, toplumsal yaşamda farklı deneyimlere sahip oldukları için toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algıları da farklılaşabilmektedir (Altınova ve Duyan 2013; Daşlı, 2019).

Toplumsal cinsiyet algısının gelişiminde eğitim önemli role sahiptir. Özellikle üniversite öğrencileri, toplumsal cinsiyet algılarının şekillenmesi ve yeniden değerlendirilmesi açısından özel bir grup olarak kabul edilmektedir (Turan ve ark., 2017; Pehlivan, 2024). Üniversite ortamı farklı sosyokültürel geçmişe sahip bireylerin bir araya geldiği, eleştirel düşüncenin desteklediği ve toplumsal konulara ilişkin farkındalığın arttığı önemli bir sosyal öğrenme alanıdır. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyete yönelik tutumları, hem bireysel gelişim süreçleriyle hem de toplumun gelecekteki eşitlikçi yapısıyla doğrudan ilişkilidir (Yılmaz ve ark., 2009; Karakoç ve ark., 2022).

Literatürde öğrencilerin cinsiyet ve eğitim düzeylerine göre toplumsal cinsiyet algılarında farklılıklar olduğunu ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmalar, cinsiyetin üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları üzerindeki temel etkisinin, erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarında daha çok geleneksel yaklaşımları sürdürdüğünü, kız öğrencilerin daha eşitlikçi bir tutum sergilediğini göstermektedir. Üniversitelerde kız ve erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının olumlu olmasını sağlayacak eğitim programları düzenlenebilir ve verilen eğitimin içeriklerinde toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili konular eklenebilir. Toplumsal yapıda kadın ve erkeğe atfedilen rollerin üniversite öğrencileri tarafından nasıl algılandığının ortaya konulması, mevcut kalıp yargıların azaltılmasına ve geleneksel düşünce biçimlerinin dönüştürülmesine önemli katkılar sağlayacaktır (Pesen ve ark., 2016; Coşkun ve ark., 2021; Yılmaz ve ark., 2021; Pehlivan, 2024; Cihan ve ark., 2025). Özellikle sağlık alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin cinsiyet eşitliğine dair eşitlikçi bir anlayışa sahip olmaları, sunulan bakımın kalitesini ve kapsamlılığını artıracaktır. Ayrıca, toplumsal cinsiyet algısının geliştirilmesi kadın sağlığının korunması, geliştirilmesi ve sağlık hizmetlerinde eşitliğin sağlanması açısından kritik bir rol oynamaktadır (Turan ve ark., 2017; Pehlivan, 2024). Bu sebeple üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının cinsiyete göre incelenmesi çalışmasının yapılması planlanmış ve akademik anlamda yapılacak diğer çalışmalara da katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Araştırma soruları;

- ✓ Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarına ilişkin farkındalık düzeyi nedir?
- ✓ Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- ✓ Üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ile toplumsal cinsiyet algı puanları arasında bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Tipi

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarını belirlemeye yönelik olarak planlanmış tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırmadır.

Araştırma Yeri ve Zamanı

Bu çalışma, 20 Mayıs 2025 ile 30 Haziran 2025 tarihleri arasında Türkiye'nin batısında bulunan bir şehirdeki üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda yürütülmüş ve tamamlanmıştır.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini, yüksekokulda öğrenim gören 623 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini, evreni bilinen örneklem hesaplama formülü kullanılarak 238 olarak belirlenmiş olup, araştırma 282 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verileri, katılımcılara uygulanan “Kişisel Bilgi Formu” ve “Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği” yoluyla toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu, literatürde yer alan benzer çalışmalar incelenerek araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır (Gönenç ve ark., 2018; Alabaş ve ark., 2019; Coşkun ve ark., 2021; Ercan, 2022). Form; öğrencilerin yaş, cinsiyet, mezun oldukları lise türü, öğrenim gördükleri bölüm ve sınıf, medeni durumları, çocuk sahibi olma durumları, gelir düzeyleri, çocukluklarının geçtiği yer, hâlen yaşadıkları yer, yaşadıkları konutun durumu, kardeş sayısı ile anne ve babanın mesleği ve çalışma durumunu içeren sosyo-demografik özellikleri belirlemeye yönelik 27 sorudan oluşmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ)

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, bireylerin toplumsal cinsiyet algılarını değerlendirmek amacıyla Altınova ve Duyan tarafından 2013 yılında geliştirilmiştir. Ölçek, 5 puanlık Likert ölçeğinde düzenlenmiş 25 maddeden oluşan bir ölçme aracıdır. Maddeler “kesinlikle katılıyorum (5)”, “katılıyorum (4)”, “kararsızım (3)”, “katılmıyorum (2)” ve “kesinlikle katılmıyorum (1)” seçenekleri kullanılarak değerlendirilir. 2, 4, 6, 9, 10, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24 ve 25. maddeler olumsuz ifadeler içerdiğinden ters puanlama uygulanır. Ölçekten alınabilecek puanlar 25 ile 125 arasında değişmekte olup, yüksek puanlar bireylerin toplumsal cinsiyet konusunda daha eşitlikçi bir algıya sahip olduğunu göstermektedir. Ölçek tek boyutlu bir yapıya sahiptir. Ölçeğin kullanımı için Veli Duyan’dan gerekli izin alınmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı geliştirildiği çalışmada 0,87 olarak bildirilmiş, bu çalışmada ise 0,91 olarak hesaplanmıştır.

Veri Toplama

Araştırma verileri, gerekli etik kurul ve kurum izninin alınmasının ardından, öğrencilerden yazılı onam alınarak yüz yüze görüşme tekniği ile 15–20 dakika içerisinde toplanmıştır. Öğrencilerden öncelikle “Tanıtıcı Bilgi Formu”nu, ardından “Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği”ni doldurmaları istenmiştir.

Veri Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin istatistiksel analizi, SPSS 22.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı aracılığıyla yapılmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metotlardan frekans, yüzde, ortalama, medyan, standart sapma, minimum ve maksimum kullanılmıştır. Ölçek puanları ve sürekli değişkenlerin dağılımı, Kolmogorov–Smirnov testi ile incelenmiştir. Gruplar arası karşılaştırmaların yapılmasında Kruskal–Wallis testi ve Mann–Whitney U testi kullanılmış, elde edilen sonuçlar $p < 0.05$ anlamlılık düzeyine göre değerlendirilmiştir.

Araştırma Etik Yönü

Türkiye’nin batısında bulunan bir şehirdeki üniversiteden Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik kurul onayı (30.04.2025 tarih ve Karar No:2221), Yüksekokul Müdürlüğü izni ve öğrencilerden yazılı onam alınmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.34 ± 2.41 olup, yaş aralığı 18-35’tir. Öğrencilerin çoğunlukla çekirdek aileye sahip olduğu, annelerin yarıya yakını ilkökul mezunu iken, babaların üçte birinin ilkökul mezunu olduğu, babaların büyük çoğunluğu çalışırken, annelerin büyük çoğunluğunun çalışmadığı belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilerin Sosyo-demografik Özellikleri

Özellikler	n	%	
Cinsiyet	Kadın	220	78
	Erkek	62	22
Aile Tipi	Çekirdek aile	252	89.4
	Geniş aile	30	10.6
Annenin Çalışma Durumu	Çalışıyor	76	27
	Çalışmıyor	206	73
Babanın Çalışma Durumu	Çalışıyor	204	72.3
	Çalışmıyor	78	27.7
Annenin Eğitim Düzeyi	Okuma yazma bilmiyor	26	9.2
	Okuma yazma biliyor	1	0.4
	İlkokul mezunu	131	46.5
	Ortaokul mezunu	61	21.6

Babanın Eğitim Düzeyi	Lise mezunu	49	17.4
	Üniversite ve üstü	14	5
	Okuma yazma bilmiyor	7	2.5
	İlkokul mezunu	90	31.9
	Ortaokul mezunu	77	27.3
	Lise mezunu	78	27.7
Gelir Durumu	Üniversite ve üstü	30	10.6
	Gelir giderden fazla	29	10.3
	Gelir gider denk	119	42.2
	Gelir giderden az	134	47.5

Öğrencilerin TCAÖ puan ortalamaları 102.00±16.82 bulunmuş olup, olumlu ve eşitlikçi yönde olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet açısından kadın öğrencilerin puanının (107.23±11.35) erkek öğrencilere göre (83.45±19.81) TCAÖ ortalama puanları olumlu şekilde çok daha yüksek ve istatistiksel açıdan aralarındaki fark anlamlı bulundu ($p<0.05$) (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilerin Cinsiyete Göre TCAÖ Toplam Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması

		Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği Puanı			Mann-Whitney U testi	
		n	Ortalama±ss	Min-Max	U	p
Cinsiyet	Kadın	220	107.23±11.35	74-125	2044	<0.001
	Erkek	62	83.45±19.81	32-123		
	Total	282	102.00±16.82	32-125		

Tablo 3: Öğrencilerin Sosyo-demografik Özelliklerine Göre TCAÖ Toplam Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması (N:282)

Özellikler	n	Ortalama±ss	İstatistiksel Analiz
Sınıf	1.sınıf	220	U=9711
	2.sınıf	62	p=0.751
Kardeş Sayısı	Kardeşim yok	17	H=4,4
	1-3 kardeş	197	p=0.111
	4-9 kardeş	68	
Aile Tipi	Çekirdek aile	252	U=3491.5
	Geniş aile	30	p=0.494
Çocukluğun Geçtiği Yer	Köy/kasaba	75	H=0.048
	İlçe	111	p=0.976
	Şehir ya da il merkezi	96	
Gelir Durumu	Gelir giderden fazla	29	H=5.5
	Gelir gider denk	119	p=0.062
	Gelir giderden az	134	
Anne Eğitim	İlkokul ve altı	158	H=10.3
	Ortaokul mezunu	61	p=0.016
	Lise mezunu	49	
	Üniversite ve üstü	14	
Baba Eğitim	İlkokul ve altı	97	H=3.5
	Ortaokul mezunu	77	p=0.319
	Lise mezunu	78	
	Üniversite ve üstü	30	
Annenin Çalışma Durumu	Çalışıyor	76	U=7467
	Çalışmıyor	206	p=0.552
Babanın Çalışma Durumu	Çalışıyor	204	U=7830
	Çalışmıyor	78	p=0.837
Şu An Yaşadığı Yer	Devlet yurdu	185	H=39.4
	Özel yurt	25	p=0.001
	Tek başına evde	18	
	Anne baba kardeşler, akrabalar ile birlikte evde	34	
	Arkadaşlarla birlikte evde	20	
Sosyal Medyada Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İle İlgili Kanalları Takip Etme	Takip ediyorum	99	U=7051.5
	Takip etmiyorum	183	p=0.002
Sosyal Medyada Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İle İlgili Kitlelesel Tepkilere Destek Olma	Destek oluyorum	160	U=6820.5
	Destek olmuyorum	122	p=0.001
Ev İşlerinde Görev Paylaşımı Yapılma	Evet	243	U=4782.5
	Hayır	39	p=0.983

Durumu				
Görev Paylaşımının	Evet	111	100.47±18.73	U=9008 p=0.471
Cinsiyete Göre Yapılma Durumu	Hayır	171	103.00±15.44	

*U: Mann-Whitney U testi, H: Kruskal Wallis testi, ss: standart sapma

Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre TCAÖ puanları açısından, 1. sınıfta eğitim gören öğrencilerin ortalaması biraz daha yüksek olsa da fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Baba eğitim düzeyi ile öğrencilerin TCAÖ puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmazken, anne eğitim düzeyi açısından anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin daha yüksek toplumsal cinsiyet eşitliği algısı gösterdiği belirlendi.

Eğitim gördükleri süre içerisinde devlet yurdunda kalan öğrencilerin TCAÖ ortalama puanları anlamlı şekilde daha yüksek belirlenmiş olup, devlet yurdu ortamlarının sosyo-kültürel çeşitliliği, toplumsal yaşam kuralları ve ortak yaşam deneyiminin toplumsal cinsiyet algısını olumlu yönde etkilediği saptandı.

Sosyal medyada toplumsal cinsiyet eşitliği kanallarını takip etme durumunun öğrencilerin TCAÖ puan ortalamalarını anlamlı düzeyde etkilediği, sosyal medyada toplumsal cinsiyet eşitliği kanallarını takip eden bireylerin daha yüksek duyarlılığa sahip olduğu belirlendi. Ayrıca öğrencilerin sosyal medyada toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili kitlesel tepkilere destek olma durumunun TCAÖ puan ortalamasını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilediği, sosyal medyada toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili kitlesel tepkilere destek olma ve aktif katılımın toplumsal cinsiyet eşitliği algısını güçlendirdiği saptandı.

Öğrencilerin kardeş sayısı, aile tipi, çocukluğun geçtiği yer, gelir durumu, anne ve babanın çalışma durumu, ev işlerinde görev paylaşımı yapılması, görev paylaşımının cinsiyete göre yapılması ile TCAÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmadı ($p>0.05$) (Tablo 3).

TARTIŞMA

Toplumsal cinsiyet algısı, kültürel beklentileri de kapsayan, kadınlık ve erkeklik kimliklerinin sosyal ortamlarda nasıl ortaya konulduğunu ve ifade edildiğini tanımlar. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadınlar ve erkekler arasında; aile yaşamından eğitime, sağlık hizmetlerinden çalışma hayatına, karar alma mekanizmalarından siyasal ve toplumsal alanlara kadar birçok farklı alanda etkisini devam ettirmektedir. Kadın-erkek eşitliğinin sağlanabilmesi için toplumsal cinsiyet algılarına yönelik farkındalığın artırılması ve duyarlılık geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır (Yılmaz ve ark., 2009; Coşkun ve ark., 2021; Okan, 2024). Bu çalışma, sağlık alanında eğitim sunan bir devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiş ve elde edilen sonuçlar ilgili literatür doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Literatürdeki benzer araştırmalarda, öğrencilerin yaşlarının 18 ile 40 arasında değiştiği; en uzun süre şehirde yaşama oranının %60-%90 aralığında olduğu ve katılımcıların büyük bölümünün (%70-%90) çekirdek aile yapısına sahip olduğu bildirilmektedir. Anne eğitim düzeyinin lise ve üzeri olma oranı %12-%36 arasında değişirken, babalarda bu oranın %28-%67 arasında olduğu ifade edilmektedir. Bu çalışmada ise öğrencilerin yaş, uzun süre yaşadıkları yerleşim yeri, aile yapısı, ebeveynlerin eğitim ve çalışma durumları ile ailenin gelir düzeyi gibi sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulguların, üniversite öğrencileri üzerinde yürütülen diğer çalışmalarla benzerlik gösterdiği belirlenmiştir (Gönenç ve ark., 2018; Alabaş ve ark., 2019; Coşkun ve ark., 2021; Yılmaz ve ark., 2021; Cihan ve ark., 2025)

Bu çalışmada, öğrencilerin toplam TCAÖ puan ortalaması 102.00±16.82 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek puan aralığının 25–125 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu değer ortalamanın üzerinde olması öğrencilerin, toplumsal cinsiyet algılarına ilişkin yaklaşımlarının eşitlikçi ve olumlu bir çerçevede şekillendiğini göstermektedir. Literatürde, Coşkun ve arkadaşlarının çalışmasında (2021) Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin puanı 101.2±18.9, Yılmaz ve arkadaşlarının (2021) Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde yaptıkları çalışmada 97.86 ± 16.88, Cihan ve arkadaşlarının (2025) tıp fakültesi öğrencilerinde yaptığı çalışmada 92.1±17.9, yine tıp fakültesi öğrencilerinde yapılan başka bir çalışmada 98.30±18.96 (Ercan, 2022), Alabaş ve arkadaşlarının (2019) lisans ve ön lisans üniversite öğrencilerinde yaptığı çalışmada toplumsal cinsiyet algı puan ortalaması 93.55 ±18.02, Gönenç ve arkadaşlarının (2018) ebeklik bölümü öğrencilerinde yaptıkları çalışmada toplumsal cinsiyet algı puan ortalaması 110.60±13.48 olarak belirtilmiş olup, öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının eşitlikçi yönde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular mevcut araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Bu sonuç, “Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarına ilişkin farkındalık düzeyleri nedir?” sorusuna doğrudan yanıt oluşturmaktadır.

Literatürde, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algı ve tutum düzeylerinin cinsiyet değişkeninden etkilendiği belirtilmektedir. Özellikle, erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını daha yüksek düzeyde benimsediğini; kadın öğrencilerde toplumsal cinsiyet algısının daha olumlu ve eşitlikçi bir düzeyde olduğu görülmektedir (Pesen ve ark., 2016; Özpulat, 2017; Alabaş ve ark., 2019; Coşkun ve ark., 2021; Ercan, 2022; Cihan ve ark., 2025). Bu çalışmada da literatürle uyumlu olarak, cinsiyet değişkeni açısından kadın öğrencilerin daha eşitlikçi tutumlara sahip olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Toplumsal cinsiyet algısının temeli bireyin çocukluk döneminde, aile ortamında şekillenmeye başlamaktadır. Bu nedenle aile yapısı, bireyin toplumsal cinsiyet algısının oluşumunda etkili olabilecek önemli değişkenlerden biri olarak değerlendirilmektedir (Gönenç ve ark., 2018). Gönenç ve arkadaşlarının (2018) Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ) kullanarak gerçekleştirdikleri çalışmada, geniş aile yapısına sahip bireylerin toplumsal cinsiyet algılarının daha olumlu düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ercan (2022) ve Özpulat'ın (2017) çalışmalarında ise bireylerin aile yapısının toplumsal cinsiyet anlayışına ilişkin değerleri anlamlı düzeyde etkilemediği ifade edilmiştir. Çalışmamızda öğrencilerin aile yapısı açısından değerlendirildiğinde çekirdek ya da geniş ailede yaşamış olmanın toplumsal cinsiyet algısı üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı görülmüştür. Bu durum, toplumsal cinsiyet algısının yalnızca aile yapısı ile açıklanamayacağını, bireyin yetiştiği sosyal çevre, eğitim düzeyi ve kültürel etkileşimler gibi farklı faktörlerin de belirleyici olabileceğini düşündürmektedir.

Literatürde, toplumsal cinsiyet algısının ebeveynlerin eğitim düzeyi ve çalışma durumları, çocukluğun geçtiği yer, gelir düzeyi ile kardeş sayısı gibi değişkenlerden etkilendiği bildirilmektedir (Varol ve ark., 2016; Direk ve Irmak 2017; İlhan ve ark., 2017; Alabaş ve ark., 2019; Cihan ve ark., 2025). Çalışmamızda çocukluğunu en uzun süre ilçede yaşamış olma, annenin çalışmıyor olması, düşük gelir düzeyine sahip olma, babanın eğitim düzeyi ve kardeş sayısı durumlarında toplam ölçek puan ortalamalarının olumlu yönde yüksek olduğu gözlenmekle birlikte, değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır. Literatürde araştırma sonuçlarımızı destekleyen benzer çalışmalar da vardır (Pinar ve ark., 2008; Özpulat, 2017; Gönenç ve ark., 2018; Coşkun ve ark., 2021; Ercan, 2022).

Literatür, annenin eğitim düzeyinin cinsiyet algılarını şekillendirmede belirleyici bir değişken olduğunu ve eğitim süresi arttıkça öğrencilerin daha eşitlikçi tutumlar geliştirdiğini göstermektedir (Direk ve Irmak 2017; İlhan ve ark., 2017; Doğan Pekince ve ark., 2021; Ercan, 2022; Cihan ve ark., 2025). Literatürden farklı olarak araştırma bulgularımızda ise, ortaokul mezunu anneleri olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı puanlarının daha yüksek olması dikkat çekicidir. Bu durum, ortaöğretim düzeyinde eğitim almış annelerin hem geleneksel değerleri hem de modern yaklaşımları aktarabilmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Üniversite mezunu anneler arasında düşük puanların görülmesi ise küçük örneklem büyüklüğünden kaynaklanıyor olabilir.

Çalışmamızda dikkat çekici bir bulgu, devlet yurdunda kalan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı puanlarının önemli ölçüde daha yüksek olmasıdır. Yurt ortamı ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkiyi inceleyen Alabaş ve arkadaşlarının (2019) çalışmasında da benzer şekilde devlet yurdunda kalan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı puanlarının anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Bu durum, yurt yaşamına özgü sosyal ve kültürel dinamikler aracılığıyla yorumlanabilir. Devlet yurtları, farklı sosyo-ekonomik ve kültürel geçmişlerden gelen öğrencilerin birlikte yaşadığı, ortak yaşam kurallarının benimsendiği ve sosyal etkileşimin yoğun olduğu ortamlardır. Ayrıca ortak yaşam alanlarının paylaşılması, sorumlulukların dağıtılması ve günlük yaşam uygulamalarının toplu olarak sürdürülmesi, geleneksel cinsiyete dayalı rol ayrımının esnemesine katkıda bulunabilir.

Çalışmamız, toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen sosyal medya kanallarını takip eden öğrencilerin TCAÖ puanlarının önemli ölçüde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Literatürde bu değişkeni doğrudan ele alan hiçbir çalışmanın bulunmaması, bulgularımızın özgünlüğünü vurgulamaktadır. Bu sonuç, sosyal medyanın sadece bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda sosyal öğrenme ve farkındalık geliştirme alanı olarak da işlev gördüğü şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca çalışmamız, öğrencilerin sosyal medyada toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili kitlesel tepkilere verdikleri desteğin, TCAÖ puan ortalamalarını istatistiksel olarak anlamlı şekilde etkilediğini belirlemiştir. Sosyal medyada kitlesel hareketleri destekleyen ve aktif olarak katılan öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin algılarının daha güçlü olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, öğrencilerin sosyal konulara yönelik farkındalık ve duyarlılık düzeyleriyle ilgili olabileceğini düşündürmektedir. Literatürde bu değişkeni doğrudan inceleyen hiçbir çalışmanın bulunmaması, bulguların özgünlüğünü vurgulamaktadır.

Sınırlılıklar

Bu çalışmanın yalnızca sağlık eğitimi verilen bir yüksekokulda öğrenim gören öğrencilerle yürütülmüş olması, toplumsal cinsiyet algıları açısından bir sınırlılık oluşturmaktadır. Sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin, mesleki eğitimleri süresince hasta hakları, eşitlik, etik ilkeler ve bütüncül bakım yaklaşımları gibi konulara daha fazla

maruz kalmaları, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik farkındalık ve duyarlılıklarının daha yüksek olmasına neden olabilir. Dolayısıyla elde edilen sonuçların, farklı akademik disiplinlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerine genellenabilirliği sınırlıdır. Bu doğrultuda, bulgular yorumlanırken örneklemin mesleki formasyonunun toplumsal cinsiyet algıları üzerindeki olası etkisi dikkate alınmalı, gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı fakülte ve bölümlerden öğrencilerin dahil edilmesi önerilmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak, öğrencilerin toplumsal cinsiyet algıları genel olarak olumludur. Cinsiyet değişkeni açısından değerlendirildiğinde, kadın öğrenciler erkek öğrencilere kıyasla istatistiksel olarak anlamlı derecede daha eşitlikçi tutumlar sergilemektedir. Üniversite öğrencilerinin cinsiyet algılarına ilişkin farkındalığını artırmak için müdahale ve eğitim programları yoluyla eşitlikçi bir bakış açısının teşvik edilmesi önerilebilir. Gelecekteki araştırmalar, sosyal medya kullanım sıklığı, içerik türü ve etkileşim düzeyi gibi değişkenlerin cinsiyet eşitliği algıları üzerindeki etkisini daha ayrıntılı olarak inceleyebilir. Ayrıca, sosyal medya aracılığıyla yürütülen cinsiyet eşitliği farkındalık kampanyaları ve öğrencilerin bu kampanyalara aktif katılımının teşvik edilmesi, eşitlikçi tutumların yaygınlaşmasına katkıda bulunabilir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. & Demirel, S. (2003). "Toplumsal Cinsiyet Kavramı Ve Sağlığa Etkisi", Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 25(4):73-82.
- Alabaş, R.; Akyüz, H.İ. & Kamer, S.T. (2019). "Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algılarının Belirlenmesi", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(44): 429-448.
- Altınova, H.H. & Duyan, V. (2013). "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinin Geçerlik Güvenirlik Çalışması", Toplum ve Sosyal Hizmet, 24(2):9-22.
- Cihan, F.G.; Kutlu, R. & Karaoğlu, R. (2025). "Evaluation of Gender Equality Perceptions and Attitudes of Final Year Medical Students", Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 19(1):32-41.
- Coşkun, A.M.; Varışoğlu, Y.; Uygur, E.; Güney, G. & Şahin, Ö. (2021). "Sağlık Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Lisans Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algılarının İncelenmesi", Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5(2); 288-303.
- Daşlı, Y. (2019). "Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumların Belirlenmesi Üzerine Bir Alan Araştırması", Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(1):364-385.
- Direk, N. & Irmak, B. (2017). "Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlar", DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi, 31(3):121-128.
- Doğan Pekince, G.; Gerçek Öter, E. & Yıldırım, D.F. (2021). "University Students' Gender Perspective And Attitudes Toward Working Mothers" International Social Sciences Studies Journal (e-ISSN:2587-1587), 7(83):2394-2402.
- Dökmen, Z. Y. (2012). Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Egelioğlu Cetişli, N.; Top, E.D. & Işık, G. (2017). "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Dersini Alan ve Almayan Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları", Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi, 25(2):104-110.
- Er, F. (2023). "Students' Perceptions of Gender and Tendency of Oppositional Defiant Disorder", International Social Sciences Studies Journal (e-ISSN:2587-1587), 9(115):8233-8238.
- Ercan, N.B. (2022). "Hekim Adaylarında Toplumsal Cinsiyet Algısının Değerlendirilmesi: Meram Tıp Fakültesi Örneği" Uzmanlık Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Konya.
- Evans, C. & Diekman, A.B. (2009). "On motivated role selection: gender beliefs, distant goals, and career interest", Psychology of Women Quarterly, 33:235-249.
- Gökoğlu, S. (2021). "Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Algısı", International Social Sciences Studies Journal (e-ISSN:2587-1587), 7(82):2049-2058.
- Gönenç, İ. M.; Topuz, Ş.; Sezer, N.Y.; Yılmaz, S. & Duman, N. B. (2018). "Toplumsal Cinsiyet Dersinin Toplumsal Cinsiyet Algısına Etkisi", Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(1):22-29.

- İlhan, M. N.; Dikmen, A. & Ak, N. (2017). "Toplumsal cinsiyet algısının değerlendirilmesi", *International Journal of Social and Humanities Sciences*, 1(2): 108-121.
- Karakoç, H.; Duran, B. & Döner, Ş. İ. (2022). "Üniversite öğrencilerine verilen toplumsal cinsiyet ve şiddet farkındalığı eğitiminin toplumsal cinsiyet algı ve tutumuna etkisi", *Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 2(3):114-121.
- Okan, A. (2024). "Factors Influencing Gender Equality" *Current Approaches in Psychiatry*, 16(4):753-766.
- Özdemir, L.; Batga, B. & Uçar, B. (2019). "Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Algılarını Etkileyen Demografik Niteliklerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma", *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 10(24): 212-228.
- Özpulat, F. (2017). "Hemşirelik Öğrencilerinin Şiddet Eğilimleri İle Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişki", *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2):151-161.
- Pehlivan, N.N. (2024). "The Effect of Prejudice and Discrimination Education Given to University Students on Gender Perception and Attitude", *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1):25-38.
- Pesen, A.; Kara, İ.; Kale, M. & Abbak, B. S. (2016). "Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı İle Çatışma Ve Şiddete İlişkin Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi", *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11):325-329.
- Pınar, G.; Taşkın, L. & Eroğlu, K. (2008). "Başkent Üniversitesi Öğrenci Yurdunda Kalan Gençlerin Toplumsal Cinsiyet Rol Kalıplarına İlişkin Tutumları", *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 15(1):47-57.
- Turan, Z.; Aydın, N. & Toker, E. (2017). "Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Dersi"nin Hemşirelik Öğrencileri Toplumsal Cinsiyet Algısına Etkisinin İncelenmesi", *Journal of Human Sciences*, 14(3):2677-2687.
- Varol, Z.; Çiçeklioğlu, M. & Taner, Ş. (2016). "Bir Tıp Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi Ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi", *Ege Tıp Dergisi*, 55 (3):122-128.
- Yılmaz, D. V.; Zeyneloğlu, S.; Kocaöz, S.; Kısa, S.; Taşkın, L. & Eroğlu, K. (2009). "Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüşleri", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1):777-792.
- Yılmaz, E.B.; Akşit, S. & Ağbuğa, B. (2021). "Examination of Gender Perceptions of Students Studying at the Faculty of Sports Sciences", *International Journal of Sport Culture and Science*, 9(1):67-78.
- Zeyneloğlu, S. & Terzioğlu, F. (2011). "Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği'nin Geliştirilmesi Ve Psikometrik Özellikleri", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40: 409-420.